

han — viser den jo netop, at Regjeringen har anseet sig berettiget til at gjøre en saadan Forandring ved senere Anordninger. Denne Slutning gjorde megen Lykke i Forsamlingen; thi der hørtes fra alle Sider *hør! hør!* og en anden Rigsdagsmand har senere med synlig Forkjærlighed tilegnet sig det samme Argument. Jeg tilstaaer, det er en meget let Sag at vende et Argument til sin Fordeel, naar man giver sig den Frihed, først at behandle det med saadan Lethed, som den ærede Rigsdagsmand har gjort; han har nemlig — om jeg saa maa sige — omdannet Lovbudet saaledes, at han meget beqvemt har kunnet uddrage deraf, hvad han selv havde lagt i samme; men uheldigt er det, at hvad den ærede Taler paaberaaber sig slet ikke findes i Sphen. Det er navnlig ved samme bestemt, at „Alle uden Undtagelse bør have Deel i Beføstningerne paa Veiarbejde, og at de Friheder, som Grevernes og Frihervernes Godser, Hovedgaarde, Præstegaarde og Degneboliger ere forundte, samt andre deslige Friheder, hvormed noget Hartkorn ellers maatte være benaadet, ikke bør komme i Betragtning til at unddrage eller befrie saadant Hartkorn fra at bære denne Byrde tilligemed det contribuierende;“ hvorefter tilføies: „Iøvrigt erklærer Kongen, at, ligesom Udgifterne til Veitindretningen ikke i sig selv er nogen Skat eller Contribution til Forøgelse af Statskassens Indtægter, men blot et Bidrag til at fremme Gavn og Bequemmelighed for det Almindelige og for Inderne selv, saaledes skal samme ei heller nogenstunde drage til Følge af Indskrænkelse i de Friheder for Skatter og Contributioner, som det frie Hartkorn tilkommer“ (Hør H.). Ja, det er Forordningens egne Ord; de fortjene vel at høres (nogle Stemmer: „det er derpaa, det kommer an!“). Det er nu ganske vist, at man ikke i denne Veianordning kan vente at finde en Udtalelse om Privilegier med Hensyn til de kongelige Skatter, en Bekræftelse heraf eller en Sanction derpaa. Men Sagen er meget simpel; man har tænkt sig, og det ligger klart i Paragraphen, at den Forandring, som skulde skee ved denne Lov i Henseende til enkelte Communalbyrder, muligt kunde opvække nogen Uro hos Besidderne af det saakaldte privilegerede Hartkorn med Hensyn til Vedligeholdelsen af deres Skatte-

frihed. Denne Uro har man villet dæmpe, og derfor er der udtalt, og det med megen Vægt, at Forordningens Bestemmelser ikke nogenstunde skulde drage til Følge af Indskrænkelse i de Friheder for Skatter og Contributioner, som tilkom det frie Hartkorn. Men jeg maa dertil vel bede bemærket, at dette Argument ikke bør betragtes isoleret eller løsrevet fra sit Sammenhæng; det er nemlig kun et Led i den lange Række af Anordninger, hvorpaa Argumentationen egentlig hviler; det er ikke denne Paragraph, som har hjemlet og sanctioneret Skattebeneficiets Stabilitet, men den har kun udtalt en Forudsætning derom, og indeholder et Tilfagn, som tilvisse ikke skulde være betydningsløst.

Skattelettelsen er derhos ved den omhandlede Række af Anordninger anerkendt som en Ret, der henligger til vedkommende Eiendomme, uden Hensyn til, hvo der besidder dem; det er derfor urigtigt, naar man vilde betragte den som en Begunstigelse for Eiendommenes nuværende Besiddere. Det forholder sig netop med denne Skattelettelse ligesom med den mindre Skattebyrde, som visse Jorder bære, fordi de ved den ældre Matrikul være for lavt skyldsatte. Denne Tanke er ofte bleven fremhævet, og den vil findes antydet i Landbocommissionens Betænkning; jeg skal derfor kun gjøre den Bemærkning, at en Erkjendelse af den omhandlede Skattelettelse gaaer igjennem samtlige Forhandlinger om Indførelsen af den nye Matrikul. Der er ikke Spor til nogen som helst Tanke om at hiiin paa den gamle Matrikul grundede Forskjel ganske skulde bortfalde; wertilmod har Forordningen af 1ste October 1802 § 44 udtrykkeligt udtalt, at de forhen anordnede Skatter, saavel som en Deel af den ved Forordningens § 14 paabudte Afgift af Bondejorden, forsaavidt nemlig denne Afgift kunde ansees alene at være paalagt Jordens Besiddelse, skulde vedblive at hvile paa det ved den gamle Matrikul ansatte Hartkorn, og dette Tilfagn blev gjentaget i Præmisserne til Forordningen af 15de April 1818 og er endelig gjort gjældende ved Forordningen om Jordeiendommenes ny Skyldsatning af 24de Juni 1840, idet derved endog den største Deel af Landskatten blev bestemt til en fast uforanderlig Canon.